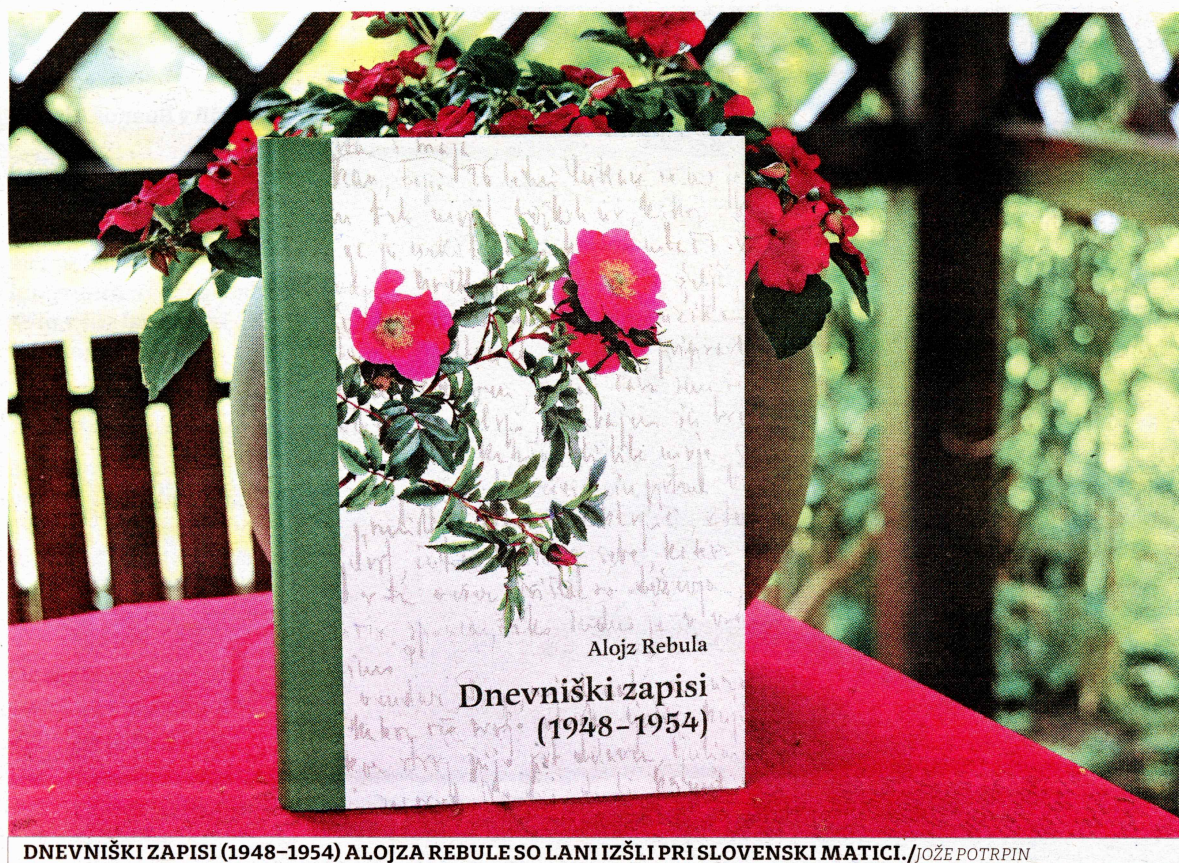




DNEVNIŠKI ZAPISI (1948-1954) ALOJZA REBULE SO LANI IZŠLI PRI SLOVENSKI MATICI. /JOŽE POTRPIN

Alojz Rebula v luči Zore Tavčar

V Loki pri Zidanem Mostu so se ob dnevu Primoža Trubarja poklonili znamenitima rojakoma

V torek, 9. junija, je bila v Loki pri Zidanem Mostu tradicionalna prireditev Slavospev Loki ob obeležitvi dneva Primoža Trubarja, očeta slovenske knjige, ki je v Loki župnikoval 14 let. Na Tavčarjevem vrtu so se poklonili spominu znamenitih rojakov Zore Tavčar in akademika Alojza Rebule ob predstavitvi njegovih *Dnevniških zapisov* (1948-1954), ki so lani izšli pri Slovenski matici. Kulturni program sta pripravili Osnovna šola Sava Kladnika Sevnica, podružnica Loka, in Gledališka skupina Kulturnega društva »Primož Trubar« Loka.

Rebulovi Dnevniški zapisi (1948-1954)

Pobudnica srečanja Tanja Rebula, hči pisatelja Alojza Rebule (1924-2018), je v uvodu povedala, da si je ob izidu očetovega mladostnega dnevnika želela predstaviti knjigo v Loki, kamor je Zora Tavčar pripeljala takrat mladega študenta Alojza. »Tu se je rodila in obiskovala osnovno šolo, prav tisto, ki jo danes poživljajo tukaj prisotni otroci,« je dejala in izrazila veselje, da so z njihovo pomočjo »na tem vrtu zaživel spomini Zore Tavčar na loško šolo iz njene knjige *Veter v laseh* in njene pesmice za otroke *Ko se ptički prebude*, ki so tudi uglasbene.« V nadaljevanju kulturnega programa sta člana gledališke skupine KD Primož Trubar besedila odlomke iz *Dnevniških zapisov*.

O Alojzu Rebuli, njegovi mladosti in srečanju z Zoro Tavčar sta spregovorila dr. Edvard Kovač, prijatelj Alojza Rebule in Zore Tavčar, ter akademik dr. Milček Komelj, ki sta h knjigi prispevala uvodnik in spremni esej. Rebulovi mladostni dnevniški zapisi (1948-1956) osvetljujejo čas pisateljevega povojnega študija v Lju-

bljani, ko je s pristnim zanimanjem spoznaval antično izročilo in si prizadeval prodreti do srca grštva, ter zatem prva leta njegovega proforskega službovanja v Trstu. Zahvaljujoč pisateljevima hčerama, ki sta Slovenski matici rokopis predali za objavo, Alenki Rebula Tuta in Tanji Rebula, ki je opravila zahteven prepis izvirnika in ga opremila z opombami, je slovenskemu bralstvu dostopna iniciacijska literarna mojstrovina, prerokba »o epifaniji novega duha, o divjem pihu veselega vetra novega navdiha, o poizkusu novega življenjskega *message*, ki naj bi oznanjal novo sintezo stvarstva in človeka, strasti in trpljenja, zgodovine in posameznika, novo potrditev eksistence«.

Literat in njegova muza

»Govoriti v Loki, v tem idiličnem kraju, ki je bil pisatelju Alojzu Rebuli tako močno pri srcu, je posebna radost. V tem kraju je našel svoj dom, tukaj je našel tisto milino in zvočnost slovenske govornice, o kateri je govoril tudi veliki slovenist pater Stanislav Škrabec, in za njim

vzkliknil: 'Slovenščina je najlepši jezik na svetu!' Tukaj je našel osebo, ki mu je hkrati pomenila ostanek raja na zemlji, saj je bil ob njej obdan z bujnim zelenjem loških hribov. V njeni pokrajini je zaznal izvire in žuborenje potokov, ki so se zlili v veletok, kot je imenoval reko Sava. V ta kraj saj je rad vračal, saj ga v njem čakalo ljubljeno dekle Zora, ki je od študentskih let navdihovala njegovo pisateljsko pero. Zanj je bila svetla po svojem imenu, svetla po svojem življenju in svetla po svoji ljubezni. Ob njej je začutil, kaj pomeni doživeti dar življenja, polnost življenjskega poleta, darežljivost narave, mogočnost Božjega stvarstva, ki ju je obdajalo.« S temi izbranimi besedami je dr. Edvard Kovač uvedel predstavitev knjige Alojza Rebule *Dnevniški zapisi* (1948-1954), v nadaljevanju pa izpostavil predvsem transformativni vpliv njegove žene Zore na Rebulovo življenje in ustvarjanje. »S svojo plemenitostjo je oblikovala njegov jezik in skrbela, da je postajal vedno bolj ustvarjal. Sama je ob družini ostala pri pesniški besedi, a ostala je

vedno tudi tisti poetični korektiv njegovih romanov, ki se kaže od naslovov do zgradbe njegovih pripovednih del. Podarjala mu je navdih ne samo za posamezne osebnosti romanov, ampak jim dala tudi novo konkretnost,« je dejal Kovač in izrazil tudi pohvalo Slovenski matici, ki »v svoji zgodovini ni izdala samo velikih romanov Alojza Rebule, s katerimi je pisatelj razburkal slovensko literarno sceno,« ampak tudi njegove *Dnevniške zapise* iz let od 1948 do 1954, »ki razkrivajo rojevanje njegovih velikih idej in izjemnega literarnega sloga ter razodevajo njegovo Visoko pesem ljubezni«.

Mogočna postava v slovenski krščanski kulturi in umetnosti

»Akademik Alojz Rebula je bil mogočna in sijajna postava v slovenski krščanski kulturi in umetnosti, vse življenje do kraja pristen človek in ustvarjalec, ki si je predvsem želel, da bi lahko občutile njegove stvaritve 'vse dobre in plemenite duše',« pa je v svojem izvajanju poudaril akademik Milček Komelj. »Izhajal je iz neposrednega uvida v življenjsko konkretnost, v kateri je dojemal barvitost, zvenenje in lepoto, pa tudi tragiko človeške ranljivosti in minljivosti; a je vse zemeljsko dojemal z vidika večnosti, svojo življenjsko perspektivo pa je bistveno utemeljil na izčrpnem poznavanju antične, grške in latinske kulturne zakladnice in tudi

vse poznejše človeške ustvarjalnosti, posebno tiste, ki človeka napolnjuje s harmonijo in ne z depresijo,« je dejal Komelj in izpostavil, da je Rebula šele v moči ljubezni lahko razbral tudi zagotovilo za smisel vsega svojega življenjskega in ustvarjalnega obstoja. »Rebulovi mladostni dnevniki so v osnovi Visoka pesem ljubezni: ljubezni do žene, a tudi do življenja, ki ga je prvič ugledal v svetlobi slovenskega Primorja in pozneje razkošno doživljal v ustvarjalnem zatišju Loke pri Zidanem Mostu.«

Pesniško in oznanjevalsko roteči glas

»Vsa lepota stvarstva, ki jo je oživljal z zvanečimi registri

svojega gibkega jezika, dojemljivimi za njeno trdnost in zračnost, barvo, vonj in zvok, je bila zanj tudi že znamenje ali sled sence zarje večne onstranske lepote. V Rebulovem pesniškem in oznanjevalsko rotečem glasu je zaobseženo vse, kar nas konstituira kot Slovence in kot planetarne, zemeljske in k večnosti usmerjene ljudi,« je svoj uvid delil akademik Komelj in dodal, da so Rebulovi mladostni dnevniki »pretresljiv spomenik - ne jalovih blodenj, ampak popolnega zaupanja v moč ljubezni, ki spodbuja in navdihuje sleherno plodno misel in zmagovito dejavnost; so pa tudi slikovito pričevanje o trpkem zgodovinskem času v povojni kulturni Ljubljani, kjer je umetnik študiral, in o življenjski atmosferi v Trstu, kjer je sprejel prvo službo in so ga nadzirali jugoslovanski udbovci, o srečanju z Loko in njenimi ljudmi ter še o vseh dogajanjih, knjigah in prijateljstvih, ob katerih se je človeško brusil in umetniško formiral,« je k branju njegovih dnevniških zapiskov povabil Komelj. »Rebulovi mladostni dnevniki so njegova prava in doslej neznana ter celo z verzni-

V REBULOVEM
GLASU JE
ZAOBSEŽENO
VSE, KAR NAS
KONSTITUIRA KOT
SLOVENCE IN KOT
PLANETARNE,
ZEMELJSKE IN
K VEČNOSTI
USMERJENE
LJUDI.

mi iluminacijami prepletena ustvarjalna inkunabula, ki jo na naslovnici knjižne izdaje prek faksimila umetnikove strogo priostrene rokopisne pisave z nostalgčnostjo starinskih spominskih knjig prekriva in venča dvoje nevenljivih živo rdečih cvetov, oznanjajočih življenjsko in ustvarjalno sožitje dveh zvestih si, dragocenih in

lepih duš: Alojza Rebule in Zore Tavčar,« je nagovor sklenil akademik Komelj.

Na priložnostni razstavi so bile na ogled knjige pisateljice Zore Tavčar, v vrtni senčici pa na panojih predstavljeno delo in življenje obeh zakoncev. Novost in pridobitev za kraj je tudi, da so v stavbi šole uredili poseben knjižnični kotiček, kjer si bo mogoče izposoditi večino bogate knjižne zbirke Alojza Rebule in Zore Tavčar. Za to je zaslužna Anita Šiško, direktorica knjižnice Sevnica, ki je knjige prepustila loški podružnični knjižnici.

JOŽE POTRPIN

joze.potrpin@druzina.si



V LOKI PRI ZIDANEM MOSTU SO SE NA PRIREDITVI SLAVOSPEV LOKI POKLONILI SPOMINU ZORE TAVČAR IN ALOJZA REBULE. /JOŽE POTRPIN



NA PRIREDITVI SO NASTOPILO OTROCI IZ PODRUŽNIČNE OSNOVNE ŠOLE LOKA, KI JO JE NEKOČ OBISKOVALA TUDI ZORA TAVČAR. /JOŽE POTRPIN